Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (judecător: T.Vasilică)
Dosarul:nr.2r-2353/23
2-23007621-02-25r-06072023

D E C I Z I E

26 septembrie 2023 mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții de Apel Chișinău

Instanța compusă din:
Președintele ședinței, judecătorul Ana Panov
Judecătorii Angela Braga și Viorica Mihaila

Examinând fără participarea părților recursul declarat de executorul judecătoresc Stoian Grigore,

în cauza civilă la demersul executorului judecătoresc Stoian Grigore privind aplicarea interdicției de părăsire a țării pe un termen de 6 luni în privința debitorului Lîsaia Maria,

împotriva încheierii Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 29 mai 2023,

C O N S T A T Ă :

La 16 ianuarie 2023 executorul judecătoresc Stoian Grigore a depus demersul cu privire la aplicarea interdicției de părăsire a țării pe un termen de 6 luni în privința debitorului Lîsaia Maria.

În motivarea demersului a menționat că, deține în procedură spre executare silită documentul executoriu nr.2-331/20 din 02 iunie 2020 emis de Judecătoria Edineț, sediul Dondușeni cu privire la încasarea de la Lîsaia Maria în beneficiul OCN ”Mikro Kapital Company” SRL a sumei totale de 152 956, 13 lei.

Afirmă că, întru executarea documentului executoriu menționat au fost întreprinse un șir de acțiuni de asigurare a executării și respectiv de executare silită, însă debitorul se eschivează de la executare.

Precizează că, în adresa debitorului au fost expediate un șir de scrisori prin care a fost somat în repetate rînduri de a se prezenta la birou în vederea onorării obligațiilor asumate.

Susține că, luînd în considerație că suma debitorială este considerabilă și pînă la momentul de față nu este achitată, iar debitorul ignoră în continuare cerințele legale de a se prezenta, această situație face imposibilă executarea hotărîrii judecătorești, ținînd cont că acesta a fost informat despre acțiunile întreprinse, fapt confirmat prin anexele prezentate la demers.

Accentuează că, motivul necesității prezentării debitorului la biroul executorului judecătoresc îl servește necesitatea întocmirii actelor de executare silită în prezența debitorului, or legea prevede expres că la întreprinderea acțiunilor de executare silită prezența debitorului este obligatorie.

Relevă că, temei de drept al demersului înaintat constituie prevederile art.art. 22 și 64 din Codul de executare și solicită adoptarea unei încheieri cu privire la aplicarea interdicției de părăsire a țării pe un termen de 6 luni în privința debitorului Lîsaia Maria.

Prin încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 29 mai 2023, s-a respins ca fiind neîntemeiat demersul executorului judecătoresc Stoian Grigore privind aplicarea interdicției de părăsire a țării pe un termen de 6 luni în privința debitorului Lîsaia Maria.

La 06 iunie 2023, executorul judecătoresc Stoian Grigore a contestat cu recurs încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 29 mai 2023, solicitând casarea încheierii primei instanțe, soluționând prin decizie problema cu emiterea unei hotărâri privind aplicarea interdicției de părăsire a țării pe un termen de 6 luni în privința debitorului.

În argumentarea poziției sale recurentul a indicat că, instanţă a menţionat că la demersul înaintat executorul judecătoresc nu ar fi anexat suficiente dovezi în acţiunile întreprinse, iar în esenţă instanţa ar obliga executorul judecătoresc să întreprindă careva măsuri convinabile acesteia pentru a admite demersul înaintat, or instanţa prin astfel de motivaţii a ieşit din limita judecării cauzei, deoarece art. 64 Cod de executare, prevede alt ceva decît cele constatate în încheirea supusă recursului.

Susține că, alt punct în motivarea încheierii contestate se bazează pe faptul că executorul judecătoresc urma să citeze debitorul prin intermediul Monitorului Oficial sau printr-o altă modalitate, or în această situaţie executorul judecătoresc ar pune la cheltuieli suplimentare creditorul care ulterior va majora cuntumul datoriei faţă de debitor.

Reiterează executorul judecătoresc că, fiind de bună credinţă a prezentat instanţei copia scrisorilor cu aviz, prin care a dovedit faptul citării legale, anume acţiuni nu doar declaraţii, iar pe de altă parte instanţa a tratat înscrisurile după propria sa convingere, argumentându-şi poziţia contrar normelor legale şi anume a art. 64 Cod de executare.

Consideră că, în cazul în care această măsură asiguratorie va fi aplicată, executorul judecătoresc poate să întreprindă acțiuni de executare silită.

Conform prevederilor art. 425 CPC, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicarea încheierii.

În această ordine de idei, Colegiul civil reține că încheierea contestată a fost pronunțată la data de 29 mai 2023, iar cererea de recurs a fost depusă la 06 iunie 2023. Corespunzător, instanţa de recurs consideră recursul declarat la 06 iunie 2023, în termen.

Studiind materialele dosarului, Colegiul Civil consideră recursul neîntemeiat şi care urmează a fi respins din următoarele considerente.

În conformitate cu art.426 alin.(3) CPC, recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 2 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza copiei certificate sau electronice a dosarului, pe baza recursului şi a referinţei la recurs, fără examinarea admisibilităţii şi fără participarea părţilor.

Potrivit art.427 lit. a) CPC, instanța de recurs, după ce judecă recursul, este în drept să respingă recursul şi să menţină încheierea primei instanţe.

Conform art.10 Cod de Executare, executarea silită reprezintă un ansamblu de măsuri, prevăzute de prezentul cod, prin care creditorul realizează, prin intermediul executorului judecătoresc, cu concursul organelor de stat abilitate, drepturile sale, recunoscute printr-un document executoriu, dacă debitorul nu-şi îndeplineşte benevol obligaţiile. Executarea silită începe prin sesizarea executorului judecătoresc în condiţiile legii şi se efectuează prin orice formă prevăzută de prezentul cod, simultan sau succesiv, pînă la realizarea dreptului recunoscut prin documentul executoriu, pînă la achitarea dobînzilor, a penalităţilor sau a altor sume, acordate potrivit legii, precum şi a cheltuielilor de executare. Executarea silită se efectuează în baza unui titlu executoriu sau a unui alt document care, potrivit prezentului cod, este document executoriu.

În baza art.22 alin.(1) lit. x) Cod de executare, executorul judecătoresc este în drept să solicite instanței judecătorești, la cererea creditorului, aplicarea față de debitor a interdicției de a părăsi țara în cazul în care plecarea acestuia ar face imposibilă sau dificilă executarea hotărârii judecătorești.

Relevantă litigiului în cauză este şi jurisprudenţa CtEDO. Astfel, în cauza Prodan versus Moldova (hotărârea din 18 mai 2004), CtEDO a conchis că: „(…) Ar fi de neconceput ca articolul 6 § 1 să descrie în detaliu garanţiile procedurale oferite părţilor aflate în litigiu – proceduri care sunt echitabile, publice şi prompte – fără a proteja executarea hotărârilor judecătoreşti; a interpreta articolul 6 ca referindu-se în exclusivitate la accesul la o instanţă şi îndeplinirea procedurilor ar putea duce la situaţii incompatibile cu principiul preeminenţei dreptului, pe care Statele Contractante şi-au asumat angajamentul să-l respecte atunci când au

ratificat Convenţia. Executarea unei hotărâri pronunţate de orice instanţă trebuie, prin urmare, privită ca o parte integrantă a „procesului” în sensul articolului 6”.

Aderent se reține că prin hotărârea Curţii Constituţionale nr.1 din 15 ianuarie 2013 pentru controlul constituţionalităţii unor prevederi ale articolului 60 alin. (3) şi alin.(31) din Codul de executare al Republicii Moldova nr.443-XV din 24 decembrie 2004 (Sesizarea 27a/2012), se statuează că: „(...) executarea unei hotărâri judecătoreşti reprezintă ultima etapă a procesului judiciar şi constituie un drept consfinţit cumulativ de articolele 20 şi 120 din Legea Supremă. Un act executoriu neexecutat sau, altfel zis, o justiţie formală nu poate să asigure atingerea scopului de bază – protejarea drepturilor şi libertăţilor omului, proclamate de actele normative naţionale şi internaţionale”.

Potrivit art.60 alin.(3) din Codul de executare, în termen de 3 zile după primirea documentului executoriu, executorul judecătoresc emite o încheiere cu privire la intentarea procedurii de executare, pe care o expediază părţilor în procedura de executare în cel mult 3 zile de la emitere, şi propune debitorului de a executa documentul executoriu în termen de 15 zile, fară să întreprindă acţiuni de punere în executare a documentului executoriu. La încheierea cu privire la intentarea procedurii de executare va fi anexat borderoul de calcul al cheltuielilor de executare legate de plata taxei de intentare şi de arhivare a dosarului de executare. Debitorului i se va expedia şi copia documentului executoriu, certificată de executorul judecătoresc. Curgerea termenului începe din momentul comunicării debitorului a încheierii cu privire la intentarea procedurii de executare în condiţiile art. 67 din prezentul cod.

În conformitate cu prevederile art. 64 alin. (1) Cod de executare al RM, interdicția de a părăsi țara în cel mult 6 luni se aplică de către judecător, la demersul executorului judecătoresc, doar după luarea măsurilor de asigurare a executării documentului executoriu, cu obligarea executorului judecătoresc de a efectua periodic un control privind necesitatea menținerii acestei interdicții. Încheierea instanței de judecată se execută imediat, însă poate fi atacată cu recurs.

În această ordine de idei, instanța de recurs reține că în procedura executorului judecătoresc Stoian Grigore se află documentul executoriu nr.2-331/20 din 02 iunie 2020 emis de Judecătoria Edineț, sediul Dondușeni cu privire la încasarea de la Lîsaia Maria în beneficiul OCN ”Mikro Kapital Company” SRL a sumei totale de 152 956, 13 lei.

Potrivit extrasului din baza de date SIC Acces Web, debitorul are viza de domiciliu în r. Dondușeni, s. Tîrnova, totodată, se reţine că aceeași adresă este indicată şi în documentul executoriu nr.2-331/2020 din 02 iunie 2020.

Prin încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 29 mai 2023, s-a respins ca fiind neîntemeiat demersul executorului judecătoresc Stoian Grigore

privind aplicarea interdicției de părăsire a țării pe un termen de 6 luni în privința debitorului Lîsaia Maria.

Colegiul civil reține că instanța de fond a respins demersul executorului judecătoresc Stoian Grigore privind aplicarea interdicției de a părăsi țara în privința debitorului Lîsaia Maria din motiv că executarea titlului executoriu susmenționat nu ține de competența executorului judecătoresc Stoian Grigore.

Instanța de recurs consideră drept întemeiată și legală soluția instanței ierarhic inferioare din următoarele considerente.

În baza art. 38 Codul civil, domiciliul persoanei fizice este locul unde aceasta își are reședința obișnuită. Se consideră că persoana își păstrează domiciliul atât timp cât nu și-a stabilit un altul.

Același articol stabilește la alin. (2) – (6) următoarele: (2) Reședința obișnuită demonstrează o legătură apropiată și stabilă a persoanei fizice cu locul vizat. La determinarea reședinței obișnuite se iau în considerare toate elementele de fapt relevante, în special durata și regularitatea prezenței persoanei în locul vizat, precum și condițiile și motivele acestei prezențe.

(3) Reședința temporară a persoanei fizice este locul unde își are locuința temporară sau secundară.

(4) Stabilirea sau schimbarea domiciliului nu operează decât atunci când cel care ocupă sau se mută într-un anumit loc a făcut-o cu intenția de a avea acolo reședința obișnuită. Dovada intenției rezultă din declarațiile persoanei făcute la autoritățile competente să opereze stabilirea sau schimbarea domiciliului, iar în lipsa acestor declarații, din orice alte împrejurări de fapt.

(5) Persoana al cărei domiciliu nu poate fi stabilit cu certitudine se consideră domiciliată la locul reședinței sale temporare. (6) În lipsă de reședință temporară, persoana este considerată că domiciliază la locul ultimului domiciliu, iar dacă acesta nu se cunoaște, la locul unde acea persoană se găsește.

Conform art. 39 Cod civil, până la proba contrară, domiciliul sau reședința temporară a persoanei fizice se prezumă că se află la locul menționat ca atare în buletinul de identitate sau, după caz, în alt act de identitate prevăzut de lege. În lipsa acestor mențiuni ori atunci când acestea nu corespund realității, stabilirea sau schimbarea domiciliului ori a reședinței temporare nu va putea fi opusă altor persoane, cu excepția situațiilor când domiciliul sau reședința temporară a fost cunoscută prin alte mijloace de cel căruia i se opune.

În conformitate cu prevederile art. 30 al.(1) Cod de executare, Executorul judecătoresc poate întreprinde acţiuni de executare silită doar în circumscripţia camerei teritoriale a executorilor judecătoreşti în care biroul său îşi are sediul.

(2) Prin derogare de la alin. (1):

a) în cazul executării măsurilor de asigurare a acţiunii sau al executării prin urmărirea mijloacelor de transport, a mijloacelor băneşti de pe conturile

debitorului, a valorilor mobiliare sau a participaţiunii debitorului la capitalul social, competenţa teritorială a executorului judecătoresc se extinde pe întreg teritoriul ţării;

b) în cazul executării documentelor executorii prin urmărirea salariului sau unui alt venit al debitorului, competent în executare este executorul judecătoresc în a cărui circumscripţie teritorială, stabilită de camera teritorială a executorilor judecătoreşti, se află sediul instituţiei (organizaţiei) de la care debitorul primeşte venituri.

(3) Documentele executorii privind încasarea plăţilor periodice şi documentele executorii indicate la art.15 alin. (2) din prezentul cod, cu excepţia celor de la lit.c), se prezintă spre executare executorului judecătoresc în a cărui competenţă teritorială, stabilită de camera teritorială a executorilor judecătoreşti, se află domiciliul sau sediul debitorului ori instituţia penitenciară în care îşi ispăşeşte pedeapsa debitorul.

(4) Documentele executorii indicate la art.15 alin. (2) lit.c) din prezentul cod se remit din oficiu de către instanţa de judecată spre executare executorului judecătoresc indicat de creditor în cererea de eliberare a titlului executoriu.

Colegiul reține că, Codul de executare stabilește limitele competenței teritoriale a executorului judecătoresc, distingând 3 nivele de competență – competența generală/obișnuită, competența extinsă și cea îngustă, numită și imperativă.

În temeiul art.60 al.(2) Cod de Executarte, creditorul este liber să depună documentul executoriu la orice executor judecătoresc, ţinînd cont de prevederile art.30 din prezentul cod.

Potrivit regulii generale, derivate din principiul disponibilității, documentul executoriu va fi pus în executare de către creditor, care este liber să aleagă orice executor judecătoresc, ținând cont de prevederile art. 30 CE (alin. (1) art. 15 și alin. (2) art. 60 CE).

Instanța de recurs atestă că, art. 30 Cod de Executare, definește limitele alegerii ce o are la îndemână creditorul. Libertatea acestuia de a alege este corelată cu unele limitări de competență teritorială stabilite de lege executorilor judecătorești.

Competența teritorială a executorilor judecătorești, așa cum o reglementează legiuitorul național, are 3 nivele de extindere:

1) competența teritorială generală (obișnuită) – prevăzută de alin. (1) art. 30 CE;

2) competența teritorială îngustă – documentele executorii indicate în art. 15 alin. (2) CE;

3) competența teritorială extinsă – implică dreptul executorului judecătoresc de a acționa pe întreg teritoriul țării în cazul executării măsurilor de

asigurare a acțiunii sau al executării prin urmărirea mijloacelor de transport, a mijloacelor bănești de pe conturile debitorului, a valorilor mobiliare sau a participațiunii debitorului la capitalul social.

Determinant pentru această extindere a competenței teritoriale de către legiuitor a fost sporirea eficienței și celerității executării – or, urmărirea mijloacelor bănești de pe conturile debitorului, a valorilor mobiliare sau a participațiunii debitorului la capitalul social poate fi făcută fără a fi necesară deplasarea la locul aflării bunurilor, astfel încât restrângerea competenței pentru astfel de urmăriri sau asigurări a acțiunii nu se justifică. În cazul urmăririi mijloacelor de transport, derogarea ce le vizează derivă din natura mobilă a acestui bun.

Analizând conținutul alin. (1) al art.30 Cod de Executare, corelat cu alin. (2), în care expres este indicat drept normă derogatorie, rezultă că ar fi incorect ca competența teritorială a unui executor să fie stabilită prin norma derogatorie, fiind logic și corect ca executarea în privința unui debitor sa fie pornită anume în circumscripția Camerei teritoriale a executorilor judecătorești unde acesta își are domiciliul/reședința si/sau bunurile.

Aceeași concluzie o induce și sintagma ”se extinde” din lit. a) alin. 2 al aceluiași articol – or, pentru a putea fi extinsă, competența trebuie de principiu să existe inițial, în condițiile de stabilire a acesteia prevăzute la alin. (1) art. 30 Cod de Executare.

Astfel, extinderea competenței conform prevederilor lit. (a) alin. (2) art. 30 Cod de Executare poate fi aplicată doar pentru un executor judecătoresc competent în condițiile alin. (1).

Iar, prevederile lit. b) alin. (2) al articolului comentat prevăd o limitare a competenței de urmărire a salariului sau a altor bunuri ale debitorului, stabilind competența exclusivă de urmărire a acestora de către executorul judecătoresc în a cărui circumscripție teritorială, stabilită de Camera teritorială a executorilor judecătorești, se află sediul instituției (organizației) de la care debitorul primește venituri.

În cadrul Uniunii Naționale a Executorilor Judecătorești, executorii judecătorești se constituie în trei camere teritoriale a executorilor judecătorești (Nord, Centru, Sud), în conformitate cu circumscripțiile judecătoriilor stabilite de Consiliul UNEJ.

Colegiul civil reține că, din informația prezentată de executorul judecătoresc, confirmată prin înscrisurile anexate, reiese că debitorul Lîsaia Maria își are domiciliul în în r-l Dondușeni, s. Tîrnova, adresă care se referă la Camera teritorială a executorilor judecătorești Nord și nu la cea de Centru, unde executorul Stoian Grigore are dreptul să întreprindă măsuri de executare silită.

În contextul circumstanțelor invocate supra, Colegiul judiciar consideră că, prima instanță întemeiat a respins demersul executorului judecătoresc privind aplicarea interdicției de părăsire a țării în privința debitorului Lîsaia Maria, deoarece măsurile de căutare a debitorului au fost efectuate în afara domeniului teritorial de competență a executorului judecătoresc Stoian Grigore, fiind lovite de nulitate, nefiind pasibile de a fi luate în considerare la examinarea temeiniciei demersului, iar alte probe pertinente și valabile temeiniciei demersului nu au fost prezentate.

Nu pot fi reținute argumentele executorului Judecătoresc Stoian Grigore în cererea de recurs precum că, în cazul în care măsura asiguratorie va fi aplicată, executorul judecătoresc poate să întreprindă acțiuni de executare silită, or instanța de fond a respins demersul executorului judecătoresc Stoian Grigore privind aplicarea interdicției de a părăsi țara în privința debitorului Lîsaia Maria din motiv că executarea titlului executoriu susmenționat nu ține de competența executorului judecătoresc Stoian Grigore.

Totodată se resping afirmațiile recurentului precum că încheierea recurată este neîntemeiată, or instanţa de fond a apreciat probele, a determinat circumstanţele care au importanţă pentru soluţionarea cauzei, care au fost stabilite, caracterul raportului juridic dintre părţi, legea aplicabilă soluţionării cauzei și în final a emis o hotărîre justă.

În consecinţă, instanţa de recurs, prin prisma jurisprudenţei CEDO şi anume cauza Rebait şi alţii contra Franţei, Comisia Europeană a Drepturilor Omului, 25 februarie 1995, nr.26561/1995, unde Comisia a menţionat că „... art. 6 § 1 al Convenţiei, nu impune motivarea în detaliu a unei decizii prin care o instanţă de recurs, întemeindu-se pe dispoziţii legale specifice, respinge recursul declarat împotriva sentinţei pronunţate de o instanţă inferioară, ca fiind lipsit de şanse de succes”, consideră necesar de a respinge şi alte argumente invocate în recurs, mai mult că acestea nu denotă încălcarea esenţială sau aplicarea eronată la caz a normelor de drept material sau procedural de către instanţe.

Prin urmare, Colegiul civil ajunge la concluzia că recursul urmează a fi respins ca fiind neîntemeiat, iar încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 29 mai 2023 va fi menținută ca fiind legală și fondată.

În conformitate cu art. 427 lit. a) CPC, Colegiul Civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău,

D E C I D E :

Se respinge recursul declarat de executorul judecătoresc Stoian Grigore.

Se menține încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 29 mai 2023, emisă în cauza civilă la demersul executorului judecătoresc Stoian Grigore privind

aplicarea interdicției de părăsire a țării pe un termen de 6 luni în privința debitorului Lîsaia Maria.

Decizia este irevocabilă din momentul emiterii.

Președintele ședinței,
Judecătorul Ana Panov

Judecătorii Angela Braga

Viorica Mihaila